

Naročnina mesečno
25 Din, za izposoj-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletne 96 Din, za
izposojstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

LJUBLJANSKI VESELEJ

Cek. računi: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 na inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6.

Uprava: 00-01, 00-02, 00-03, 00-04, 00-05 — Izbija vsak dan s četrtaj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Zakonu spoštovanje

Očividno je, da se mnogi ne zavedajo resnobe sedanjega časa. Značilno je tudi, da so usodnost svetovnega dogajanja z njegovimi posledicami v bližnji bodočnosti takoj zaslutili in razumeli tako imenovani nižji in srednji sloji, dočim se premožna družba ne zaveda, da stojimo pred globokosežno izpremembo dosedanjega gospodarstva in socialne politike države vzporedno z izpremembo dosedanje npravnstvene miselnosti evropskega človeka.

Ogenj in meč orjeta tla za nov družabni red neodvisno od tega, katera zveza držav bo zmaga- la. Izpolnjuje se, kar je prerokoval zri Leo XIII. v svoji okrožnici »Rerum novarum«, ki je bila svarilo na velekapitalizmu osnovani družbi, naj se vrne k načelom krščanskega sožitja, če se hoče ogniti posledice, ki se morajo roditi iz brezobzir- nega izkoriščanja bližnjega, da si mala peščica lahko pridobiva ogromna premoženja ter v naj- večjem izobilju živi od osiromašenja velike mno- žice. Medtem ko si najboljši člani družbe, ki jim je do ohranitve naše kulture in do mirnega raz- voja evropskega občestva, prizadevajo, da bi se družba npravnstveno prenovila v duhu krščanskega gledanja na javno življenje in socialne odnose med družabnimi stanov, pa so nositelji nebrzda- nega gospodarskega liberalizma popolnoma slepi in gluhi za klic po preosnovi našega gospodar- skega žitja in pojmovanja socialnih dolžnosti, ki jih ima sleherni človek in sleherni organizacija v državi.

To delstvo zbuja tem več skrb za socialni mir in za možnost mirnega dela na reformi dru- žabnega ustroja, kar ima velekapital s svojo de- narno močjo povsod največji vpliv na smer in vodstvo državne politike. Naravno je, da bodo krogi, ki razumejo svobodo gospodarskega ude- stvovanja tako da se sme sočlovek svobodno iz- koriščati do zadnje možnosti, napeli vse sile, da bi se tak način gospodarstva ne izpreminjal, ker bi to pomenilo konec kopičenja z delom neza- služenih dobičkov posameznikov in posameznih družb na račun občega blagor narodne in držav- ne celote. Tudi pri nas je močna vеледенarska klika, podprta od tajnih sil framasovstva, že ves čas od izbruha evropske vojne mrzlično na delu, da bi po svojih zvezah ter osebnih in drugih vplivih onemogočila ali vsaj zavrla delo vladnih činiteljev, da bi se država v gospodarskem in so- cialnem pogledu preuredila, da bi mogla mirno prestopiti viharje, ki še čakajo svet. Tajne sile so skušale uplašiti našo javnost, češ, da se pripravlj- fašistični politični ustroj naše države kar pa ni res, ker je težnja po nujno potrebnih gospodar- skih reformah nastala čisto neodvisno od med- narodne konstelacije trenutka iz naših potreb in ni bila nikoli mišljena kot nasprotstvo do demok- ratičnih prvin našega narodnega in državnega življenja in izročila, če se pod demokracijo ne razume zlorabljanje demokratskih svobo- ščin in prirodnih človekovih pravic v sebične osebne in klikarske koristi. Nasprotno! Vsi, ki si žele temeljite socialne preosnove v državi, ne da bi se omajale po kakšni revoluciji krščanske npravnstvene osnove našega življenja, si jo žele v duhu prave demokracije, svobodne samoodločbe stanov in njihovega sporazumnega delovanja, da vsak zasluži za dostojno življenje, kar je prav, kar pa zahteva močne avtoritete države, nikakor pa ne kakršne koli diktature. S fašizmom strahijo samo nekateri jugoslovanski bogatini, da bi se njih še ne upal pristriči njihovega velekapitali- stičnega izžemanja ljudstva.

Tudi so ti krogi, ki imajo v rokah najbolj važno denarno ustanovo države, ki vodi našo kre- ditno politiko in na ta način drži državno poli- tiko samo na najvažnejšem koncu v svojih rokah, skušali uplašiti one, ki jim je naravno do tega, da ohranijo ali dosežejo svojo narodno avtono- mijo v okviru države, češ, gospodarska preuredi- tev države, ki bi državljane podredila vodilni avtoriteti države, da ne bi bilo gospodarstvo od- visno od sebičnih namenov posameznih vеледе- narskih družb pa od konjunkturskih in drugih računov, ampak bi se moralo ravnati po potre- bah in zahtevah občega blagor, bi pomenila ob- novo zloglasnega centralizma. Tudi ta ugovor je le preteza, ker današnja vlada kakor vemo, ni centralistična, ampak imajo Hrvati v njej sodo- ložno mesto in besedo in bodo svojo avtonomijo znali braniti bolje kot nepoklicani činitelji, ki plovejo pod zastavo velebogataštva. Skupna go- spodarska politika, ki je tudi federativni državi potrebna, kolikor se tiče osnovnih smernic — ker drugače bi to ne bila več državna skupnost v naj- potrebnejših rečeh, ampak le srače gnezdo, kjer vsak sil narazen v svojo smer — je pri nas pod vodstvom tako srbskih kakor hrvaških zastop- nikov pa voditelja našega naroda. Torej je po- mislek zaskrbljenih predstavnikov znanih družin gola goljufiva krilatice, ki pri pametnih ljudeh ne bi smela užgati. Družabna reforma v našem smislu ne samo da ne bi vodila v centralizem, ampak bi načelo avtonomije le okrepila; seveda avtonomija ne sme pomeniti anarhije, ampak med pametnimi ljudmi pomeni sporazumno sodelova- nje za skupno dobro.

Vse te spletke niso imele toliko vpliva, da bi preprečile tiste gospodarske zakone, ki jih je sklenila naša vlada uveljaviti, da stori vsaj naj- nujnejše, da ne bi ljudstvo to zimo gladovalo oziroma trpelo pomanjkanje. Hvaležni smo vladi, da se ni ustrašila velebogataških družin, ki so že računale na bogato žetev od ljudskega stra- danja, pa jim je država zdaj zavezala z zakono- norn roke. Toda enega se bojimo, v čemer nas je potrdil naš gospodarski sodrudič, ko nam je v večerajšnjem uvodniku »Slovenec« razkril, kako znajo vojvodinski veleposesniki žita popolnoma prezirati vse državne zakone in odredbe glede prodaje, zalog in cen žita in kako celo morejo vplivati na davčno odredbodo v prid svoje ve- likopotezne špekulacije s shranjevanjem svojih žitnih zalog, dokler ne napoči trenutek, ko ga

V Ameriki in v Angliji zanikajo govorice o pogajanjih za zvezo

Italijanski list „Corriere della Sera“ piše, da gre Amerika „kljub odporu ogromne večine prebivalstva“ čedalje bolj po poti, ki vodi do udeležbe v evropski vojni

London, 22. avgusta. t. Reuterjev urad po- roča glede govorice, da angleška vlada poskuša doseči sklenitev vojaške zveze med Anglijo in Združenimi državami severne Amerike, in da pomenijo sedanji vojaški razgovori med Kanado in Združenimi državami severne Ame- rike samo začetno poglavje v angleških priza- devanjih zaključiti z Ameriko vojaško zvezo, da so vse te novice brez vsake podlage in jih na merodajnih mestih odločno zanikajo.

Washington, 22. avgusta. AA. Reuter: Vesti ameriških listov iz Londona, da so se začela pogaj- janja med Anglijo iz Združenimi državami za skle- nitev vojaške zveze, so popolnoma neresnične. Po- gajanja, ki se vodijo z kanadsko vlado, se tičejo edino možnosti napada na zahodno polkroglo. Ta pogajanja pa ne predvidevajo sodelovanja Zdrže- nih držav v sedanjem obdobju vojne.

Govorice, ki jih omenja gornje uradno zanika- nje, so nastale iz sledečih treh virov:

1. angleška vlada je sklenila s Združenimi drža- vami severne Amerike sporazum, da Ameriki od- stopi nekaj otokov v Tihem morju, kjer bi Ame- rika mogla zgraditi pomorska in letalska oporišča. V zameno za to ugodnost bi Amerika Angliji od- stopila 50 rusilcev, ki so že zastareli.
2. Združene države severne Amerike so s Ka- nado sklenile prijateljsko pogodbo, v kateri Kanadi obljubljajo vso pomoč, za primer, če bi bila Kana- da neposredno napadena na svojem ozemlju.
3. V angleški spodnji zbornici je bivši angleški vojni minister Hoare Belieha razvijal zamisel, da bi bilo prav, ako bi Anglija sklenila z ameriški drža-

vami sploh popolno zvezo, tako, da bi angleški im- perij in imperij Združenih držav severne Amerike tvorila eno samo velikanstvo, ves svet objemajoče gospodarsko področje.

Italijanski list o vstopu Amerike v vojno

Milan, 22. avgusta. AA. Stefani: »Corriere della Sera« prinaša članek o zadržanju Ame- rike. List pravi med drugim, da gre država, ki je baje najbolj demokratska na vsem svetu, to je USA, kljub temu, da ogromna večina prebivalstva želi, naj se Združene države ne vtikajo v evropske za- deve in kljub splošnemu neodobranju politike Rooseveltove vlade, čedalje bolj po poti, ki vodi v vojno. Zato se ni čuditi, če bo Amerika nekega dne vstopila v evropsko vojno.

Kanadska pogodba z Novo Fundlandijo

St. Johnson, 22. avgusta. AA. Reuter: Konfe- renca v St. Johnsonu o skupni obrambi Kanade in Nove Fundlandije, se je končala z splošnim spor- azumom o vseh vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu. Izjava, izdana po končani konferenci, pravi med drugim, da so temeljito proučili vprašanje ob- rambe Nove Fundlandije, posebno sprčo njenega položaja kot najbolj izpostavljene točke v obrambi ameriške poloble. Člani kanadskega zastopstva so izjavili, da se ni načelo nobeno vprašanje, ki bi kršilo neodvisnost Kanade. Izvedelo se je, da je

Kanada prevzela vso odgovornost za obrambo No- ve Fundlandije, kakor da gre za ozemlje Kanade same, na kar so novo fundlandske oblasti v celoti pristale.

Protest Mehike in Guatemale v Ameriki

Washington, 22. avgusta. t. DNB: Zastopnika Mehike in Guatemale sta pri državnem tajništvu Združenih držav severne Amerike izjavila nezado- voljnost obeh vlad zaradi tega, ker je angleška vlada dovolila Združenim državam severne Ameri- ke, da v angleškem Hondurasu v srednji Ameriki ustanovi pomorska in letalska oporišča.

Politika Japonske na Tihem morju

Tokio, 22. avgusta. AA. (DNB.) Danes so se v navzočnosti zunanjega ministra Matsuoka sestali zastopniki 16 japonskih organizacij za Ti- ho morje. Njihov sestanek je pomenil veliko ma- nifestacijo teh združenj, ki bi rada, da bi japon- ska vlada izvajala odločnejšo politiko na Tihem oceanu, imenovana združenja pa bi podpirala vlado pri njenih naporih. Zunanji mi- nister Matsuoka je imel velik govor, v katerem je poudaril posebno važnost tihomorskega prostora za Japonsko. Poudaril je, da je Tihomorje toliko bolj važno za Japonsko, ker so v tem prostoru za- interesirane nekatere evropske in ameriške dr- žave.

Novo bojišče v Afriki?

Poročila iz Egipta govorijo o obsežnih Italijanskih pripravah, da iz Libije napadejo angleške postojanke v Egiptu — V Egiptu mrzlični posveti in priprave

Kairo, 22. avgusta. b. Transeont. Poročila, ki prihajajo z libijsko-egiptske meje, potrju- jejo, da je maršal Graziani izdal naredbo za veliko razmestitev italijanskih oboroženih sil ob egiptsko-libijski meji. Zlasti se razmestijo italijanski motorizirani oddelki okrog Bardie, kjer je veliko italijanske strate- gično oporišče na kopnem, ki je oddaljeno do- brih 30 milj od egiptske meje. Razmestitev ita- lijanskih motoriziranih sil spravljajo v zvezo v pričakovanim napadom italijanskih čet na angleške postojanke v Egiptu. Dalje poročajo, da maršal Graziani skrbno pripravlja ofenzivo ter se na posamezne točke prevažajo potrebni pogonski material, hrana in voda.

Razporeditvi italijanske vojske pripisujejo angleški vojaški krogi velik pomen. Istočasno pa italijanske čete naglo popravljajo tudi svo- je utrdbe, ki so jih v zadnjih dneh znatno po- škodovala britanska letala. V Kairu so globo- ko prepričani, da bo maršal Graziani izvedel vse varnostne ukrepe, predno bo začel z ve- likim napadom na »sredozemskem vzhod- du«, ki ga je omenil Mussolini pri svojem ukazu somalijskim četam, da se pripravijo na operacije drugod.

Izjava egiptskega vojnega ministra

Kairo, 22. avgusta. b. Vojni opazovalci tr- dijo, da je Egipt na predvečer vojnih opera- cij. Po izjavi egiptskega vojnega ministra Kasev paše bodo v egiptski vojski izredne daljnosežne razmestitve na egiptsko-libijski meji. Vse strateške točke na egiptsko-libijski meji so že zasedle egiptske in angleške čete. Ako bodo napadli Italijani, bo vsakakor prišlo do velike bitke na »srednjem vzhodu«, o katerem je ministrski predsednik Churchill govoril v poslanski zbornici.

Nagel povratek generala Wawella, vrhov- nega poveljnika angleških oboroženih sil sred-

nega vzhoda, iz Anglije v Egipt prav tako spravljajo v zvezo z velikimi italijanskimi pri- pravami.

Seja egiptske zbornice

Kairo, 22. avg. b. Danes dopoldne je bila pet- urna tajna seja egiptske poslanske zbornice, ki ji je prisostvoval predsednik egiptske vlade Hasan Sabri paša. Razmotrivali so mednarodni položaj v svetu ter zadnje dogodke v Evropi in na sred- njem vzhodu. Po končani seji je predsednik vlade izjavil, da so egiptske suhozemske, pomorske in letalske sile pripravljene, da odbijejo vsak napad skupno z angleškimi silami sredozem- skega vzhoda. Nadalje je dejal, da egiptske obrambne sile nimajo namena koga napadati, ako pa jih bo kdo napadel, se bo pričela ne- usmiljena vojna za obrambo egiptskih meja za svobodo Egipta in Sudana.

V istem smislu je dal izjavo tudi egiptski vojni minister.

Današnji egiptski tisk objavlja na prvih stra- neh izjave vodilnih egiptskih osebnosti. Današnji tisk objavlja številne članke, v katerih zagovarja spoštovanje egiptsko-angleškega sporazuma o med- sebojni pomoči. Končno listi poudarjajo večerajšjo izjavo predsednika vlade, v kateri je dejal, da je Egipt pripravljen pomagati angleški vojski z vsemi razpoložljivimi sredstvi za primer napada itali- janske vojske iz Libije. Predsednik vlade je še enkrat prisrčno pozdravil pisanje egiptskega tiska.

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 22. avgusta. AA. Stefani: Spo- ročilo glavnega štaba italijanske oborožene sile št. 75 se glasi:

Naša eskadrila pomorskih bombnikov je iz- vedla bombardiranje vojaških naprav v Gibraltarju. Eno naše letalo se ni vrnilo.

V vzhodnem delu Sredozemskega morja je neki naš rusilec potopil sovražno podmornico, ena naša podmornica pa je torpedirala sovražni ru- šilec.

Naeč letalske sile so odkrile sovražno eska- drilo, sestavljeno iz križark, v vzhodnem delu Sre- dozemskega morja ter jo hudo bombardirale. Moč- no sta bili zadeti večkrat dve križarki. Vsa naša letala so se vrnila domov.

V Vzhodni Afriki smo zbili eno angleško letalo, in sicer v Keniji.

Italijanski bombniki nad Aleksandrijo

Atene, 22. avg. b. Po najnovejših poročilih iz angleškega vira so se italijanski bombniki v če- trtek dopoldne pojavili nad Aleksandrijo. Takoj je bil dan znak o bližajoči se nevarnosti. Italijan- ski bombniki so vrgli več bomb na vojaške objekte v luki.

Napad na angleške vojne ladje

Rim, 22. avgusta. AA. DNB: Sedaj se izve, da so italijanski bombniki večeraj popoldne v vzhod- nem delu Sredozemskega morja napadli angleško eskadro, v kateri sta bili dve desetisočinski kri- žarki, štiri pettisočtonske križarke in več torped- nih čolnov.

Napad na Gibraltar

Rim, 22. avgusta. AA. DNB: Izvedelo se je, da so italijanska letala izvedla nov srdit napad na pristaniške in vojaške naprave v Gibraltarju. Ugo- tovljeno je, da je velika britanska bojna ladja »Resolution« es zmerom zasidrana v gibraltarski luki, kjer jo popravljajo.

Newyork, 22. avgusta. AA. Stefani: Mnogi listi omenjajo navskrižnost med brzojavko iz Gibraltarja, po kateri je bombardiranje povzročilo samo manjše požare, ki so jih takoj zadušili, in med brzojavko, ki jo je dobila agencija »Associated Press« iz Lalinca. Ta brzojavka pravi, da je trd- njava po večerajšnjem bombardiranju v plamenih kakor ognjenik in da se je davi dvigal plamen z vrha trdnjave, kjer stoji daljnometne baterije. Očitno so bombe zadele te baterije in municijska skladišča. Plamen se vidi iz La Linee.

Angleško vojno poročilo

Nairobi, 22. avgusta. t. (Reuter.) Uradno po- ročilo angleškega poveljstva v Keniji se glasi: Naše patrulje so bile zelo delavne na severnem obmejnem področju. Južnoafriško letalstvo je zo- pet napadlo Mogadisco v italijanski Somaliji in so bile zadete prometne in upravne zgradbe. Ra- diopostaja in nekatera skladišča so bila zažgana. Vsa naša letala so se vrnila.

Rim, 22. avgusta. b. Italijanski listi poročajo iz Sanghaja, da bodo angleške čete, ki so bile umaknjene iz Sanghaja, odposlane v Aden.

London, 22. avg. t. Letalsko ministrstvo po- roča: Angleška letala so bombardirala Dessie v Abesiniji in so zadelala letališče in zgradbe. Isto- tako je bila bombardirana postaja Diredava, kjer so opaženi zadetki. Eno letalo se ni vrnilo od na- pada na Diredavo. Francoski letalci so napravili obsežne polete nad sovražnim ozemljem.

Zagrebska vremenska napoved: Topleje. Zemunska vremenska napoved: Ohladilo bo na zahodni polovici in v severnih predelih, precej tople pa bo v južnih krajih. Povsod bo oblačno z deževjem. Postopno se bo začelo vedriti na skrajnem severozahodu.

Na zahodu napovedujejo nemški napad na Anglijo

Ves promet med zasedeno in nezasedeno Francijo ustavljen
Na letališča ob zahodni evropski obali so prišla nova letala

Curij, 22. avgusta. b. Jutranji listi poročajo iz Londona, da so nemške okupacijske oblasti v Franciji odredile, da se morajo takoj zapreti vse meje med nezasedenimi in zasedenimi francoskimi ozemljem. Postavljene so močne vojaške straže, ki onemogočajo vsak obsejni promet, ne le železniški, temveč tudi promet avtomobilov, vozov in pešcev. Iz Washingtona poročajo, da ne smejo niti diplomatski kurirji nič več v zasedeno področje. V vojaških londonskih krogih je znano, da je bil vse pretekle noči promet s tovornimi vozili v vojnih conah vzdolž obale ob Rokavskem kanalu zelo živahen, prav tako pa da so bila zgrajena številna pomožna letališča. Znano je tudi, da so v nedeljo številne nove letalske eskadre zavzele položaje v Franciji, Nizozemski in Norveški. Te eskadre predstavljajo le del rezerv za izgube, ki jih je nemško zračno orožje pretrpelo v zadnjih ofenzivah v Angliji. Dovož znanih novih eskader je vsekakor znak za nove napade na Anglijo. Vremenske razmere zaenkrat še dovoljujejo uspešne napade, ker šele sredi septembra nastopijo goste megle na Kanalu in tedaj postane tudi morje nemirno ter onemogoča delovanje nemških brzih čolnov. Vojni krogi smatrajo za verjetno, da bo Hitler kmalu dal povelje za napad na Anglijo.

Nemški topovi streljajo s suhega na angleške ladje

London, 22. avgusta. AA. Reuter: Danes so prvič od začetka vojne nemški topovi, ki so postavljeni ob francoski obali, streljali na skupino angleških ladij, ki je plulo skozi Kanal. Očividci z angleške strani so videli bruhanje topov, ki so streljali v skupinah po štiri topovi. Zdi se, da so pri bombardiranju sodelovali vsi topovi vzdolž francoske obale od Callaisa do Bologna. Konvoj je bil sestavljen iz ladij, v katerih spremstvu so bile vojne ladje. Nekoliko pred 11. ko so se prednje ladje približevale nekemu pristanišču v Kanalu, se je začela kanonada, ki je prihajala

Zemljevid k nemški blokadi Anglije

od francoske obale, iz morja pa so se dvignili v zrak štirje veliki stebri vode. Od grmenja topov so se tresla mesta na angleški obali Kanala.

London, 22. avgusta. AA. Reuter: Očividci bombardiranja britanskega konvoja v Kanalu prijavljajo, da se je jakost bombardiranja povečala in da so topovi streljali vsakih 30 sekund. Ko je konvoj plul mimo nekakega pristanišča, so težke nemške baterije še huje streljale. Granate so priletele s francoske obale iz daljave okrog 32.000 m. Vojne ladje, ki so spremljale konvoj, so ga hitro obkrožile ter naredile umetno meglo ter s tem ladje zaščitile. Strelji nemških topov so odmevali na morju in slišalo se je žvižganje granat. Toda konvoj je plul mirno dalje. Pojavilo se je sovražno ogledniško letalo. Čim bolj se je konvoj bližal svojem cilju, pa so začele baterije v skupini po 4 topovi naprej streljati z isto silo. 80 minut od začetka streljanja je bil konvoj že izven nevarnega pasu.

Angleži hvalijo nemško upravo na svojih otokih v Kanalu

London, 22. avgusta. AA. Reuter: Načelnik uprave angleških otokov v Kanalu, katere so zasedle nemške čete, je poslal v London pismo, katero je podpisal tudi tamkajšnji državni tožilec in še neki ugledni državljani. V pismu omenjena predstavnika angleških oblasti ter prebivalstva zelo pohvalno govorita o vedenju nemških čet na zasedenih otokih. Pismo med drugim pravi: Nemci so zasedli te otoke, ne da bi pri tem ena sama oseba pretrpela kakšno škodo. Moramo reči, da delajo civilne oblasti na otoku tako, kakor pred zasedbo. Vse cerkve in kapelle so odprte. Služba božja se opravlja redno. Vsi uradniki na otoku so na svojih mestih. Okupacijske vojaške oblasti niso ustavile nobenega uradnika niti niso zahte-

Načrtno gospodarstvo v Franciji

Vlada razpusti kapitalistične kakor tudi marksistične strokovne sindikate

Vichy, 22. avgusta. t. (Švicarska p.) Vlada maršala Petaina se je odločila, da sprčo težav, v katerih se dežela nahaja, ko nima dosti živeža niti dosti surovih za svojo industrijo, uvede načrtno gospodarstvo, ki ga je prva ustava itak že napovedala, a ga do sedaj noben zakon še ni podrobno izvedel. Delovni minister Belin je v tej zvezi izjavil, »da je sedanjí položaj Francije mnogo hujski od položaja med vojno. Položaj je takšen, da je treba pozabiti na vse stare pravice. Ako hočemo izkoristiti tiste majhne možnosti, ki nam za našo rešitev še preostajajo, potem moramo pozabiti na vsako osebnostno ugodnost in misliti samo na to, da čeprav z velikimi žrtvami, pomagamo ohraniti domovino. Na ugodnosti, ki jih je dal gospodarski liberalizem, pa bo treba pozabiti. Minister je dejal, da bo novi zakon povzročil marsikaj mnogo hrupe. Dosedanja gospodarska združenja podjetnikov, kakor tudi strokovna združenja delavcev bodo razpuščena. Nekateri stanovske strokovne organizacije bodo še ostale od objave novih stanovskih zakonov; seveda, ako gospodarskega razvoja ne bodo ovirale. Za enkrat bodo razpuščene samo vrhovne sindikalne organizacije, delo-

vale odstop kakšnega drugega uslužbenca. Odnosi med državljani in nemškimi vojski so popolnoma korektni.

Delovanje nemškega brodomlja

Berlin, 22. avgusta. AA. DNB: Nemška vojna mornarica neprestano napada angleške trgovske ladje, čeprav so te ladje oborožene. Njen boj je naperjen zlasti proti angleškim konvojem. Z nemške strani ob tej priložnosti poudarjajo, da se nevtralne ladje, ki se pridružijo angleškim konvojem, brez ozira na nemška opozorila spravljajo v nevarnost in s tem izpostavljajo življenje svojih mornarjev, ne vstevši pri tem izgubo tonaže, ki jim grozi. Nemčija je večkrat opozorila ladjarske družbe v nevtralnih državah na nevarnost, ki grozi angleškimi konvojem, ker smatra, da nevtralne ladje s takim nastopanjem kršijo nevtralnostne odredbe.

Francoski vojak hvali obnašanje Nemcev za časa njihove zasedbe Lyona

Pariz, 22. avgusta. AA. DNB. »Les Dernieres Nouvelles de Paris« objavljajo pripovedovanje nekega francoskega vojaka, ki je prisel v Pariz potem, ko je bil izpuščen. V tem članku piše imenovani vojak o življenju v Lyonu za časa nemške zasedbe ter po odhodu nemških čet. Iz tega poročila se vidi, da sta v času navzočnosti nemških čet v Lyonu vladala red in disciplina. Po odhodu čet je ponovno nastala zmeda. Poročilo pravi med drugim: Nekega dne okrog 16 so vkorakale nemške čete v Lyon. Že čez kratek čas je prebivalstvo polagoma zapuščalo hiše ter se zanimalo za nepričakovani in nenavaden prizor v mestu. Prebivalstvo je vpoštevalo ukaze nemških oblasti. S svojim vedenjem so nemški vojsaki zanimali vse uradne nerestice. Nobena hiša ni bila oropana, nobenemu otroku niso bile poškodovane roke in niti nad eno žensko ni bilo izvršeno nasilje. Nekega dne so nemške čete zapustile mesto, ki je prišlo pod oblast ljudi iz Vichyja. Isti hip se je začelo nezadovoljstvo. Medtem ko je za časa okupacije prebivalstvo opravljalo svoje vsakdanje posle, pa se je po odhodu nemških čet vse na mah spremenilo. Cene so se začele dvigati. Preskrba mesta z živili je zastala. Po-

V Turnu-Severinu zastoje V Crajevi popoln sporazum

Nemški glasovi pravijo, da Nemčija ne vidi potrebe za posredovanje med Romunijo in Madžarsko

Bukarešta, 22. avgusta. t. Transcont: Na merodajnih mestih izjavljajo, da so zadovoljni s potekom pogajanj z Bolgarijo, med tem ko vsi priznavajo, da so pogajanja z Madžarsko zelo mučna, težavna in bodo verjetno dolgotrajna.

Pogajanja z Bolgarijo so dejansko že končana. Sporazum glede meje, do katere Romunija odstopi Bolgarom južni del Dobruže, je dosežen in je v polnem obsegu Romunija ugodila bolgarskim zahtevam. Pogajanja se nadaljujejo samo glede nekaterih tehničnih podrobnosti prenosa oblasti, prenosa državnega premoženja ter preselitve obojnih rojakov. Med tem ko je Romunija pripravljena sprejeti nazaj vse Romune iz Dobruže in iz ostale Romunije, skupno okroglo 100.000 Romunov, pa Bolgarija odklanja, da bi sprejela tistih 50.000 romunskih državljanov, ki jim Romunija priznava bolgarsko narodnost, češ da so že preveč pozabili na narodnostne in kulturne stike z Bolgarijo, da bi jih Bolgarija želela nazaj.

Pogajanja z Madžarsko pa niso napredovala. Šefa obeh delegacij, romunske in madžarske, se nahajata pri svojih vladah na poročanju, šef romunskega odposlaništva Valer Pop je v Bukarešti, šef madžarske delegacije minister Hory pa v Budimpešti. Po nočnejših poročilih bi se imel minister Hory vrniti v Turnu Severin še nočjo s protipredlogi madžarske vlade, toda odhod se je zavlekel, tako da pride v Turnu Severin šele v petek popoldne.

Grajevo, 22. avgusta. m. Šef romunske delegacije minister Creceanu je ponoči odpotoval v Bukarešto. Davi pa je v Bolgarijo odpotoval tajnik bolgarske delegacije. Politični krogi pravijo, da je tajnik bolgarske delegacije ostal v Vidimu. V zvezi s potovanjem šefa romunske delegacije v Bukarešto in tajnika bolgarske delegacije v Bolgarijo politični krogi predpostavljajo, da je sporazum med Bolgarijo in Romunijo glede Dobruže končno dosežen in to v vseh vprašanjih. Isti krogi smatrajo, da sta šef romunske delegacije minister Creceanu in tajnik bolgarske delegacije odpotovala zato, da svojima vladama predložita načrt pogodbe v odobritev vlad obeh držav. Pričakuje se, da se

prej so Nemci določevali cene, nemški vojsaki pa so cene nadzirali. Tako ravnanje je bilo upravičeno. Po odhodu nemških čet je prefekt departementa Rhone določil cene samo za majhno število živil. Posledica tega je bila, da je blago izginilo s tržišča, prodajalci pa so prodajali samo tako blago, čigar cena ni bila določena. Danes jedo ljudje v Lyonu kruh, ki je popolnoma neokusen.

Mnenje japonskega vojaškega strokovnjaka

Tokio, 22. avgusta. AA. (DNB). Dosedanji pomorski ataše japonskega poslanstva v Haagu Maeda se je vrnil te dni v Tokio in je podal predstavnikom tiska izjavo o nemški vojaški sposobnosti. Maeda je izjavil, da je prepričan, da Anglija ne bo mogla dolgo vzdržati nemških letalskih hnapadov. Pristavil je, da mora biti vsakomur jasno, da je premoča na strani Nemčije. Maeda je poudaril, da je Nemčija v vojaškem pogledu zelo močna in zaradi tega, ker je vojaška morala odlična in ker je vojska odlično disciplinirana. Prav tako je izrazil svoje občudovanje zaradi naglice, s katero je Nemčija izvečala svoje vojaške sile.

Angleška poročila

London, 22. avg. t. Angleško letalsko ministrstvo poroča: V noči od srede na četrtek so naši bombniki v slabih vremenskih prilikah bombardirali petrolejske rafinerije Brabag v Magdeburgu in Deurag v Hannoverju. Nadalje so bombardirali letališče v Caennu in Abbevilleu, kjer so povzročili eksplozije. Istotako je bilo napadeno letališče v Quackenbumbu pri Hannoverju in letališče na otoku Texel. V Porurju so bombardirali železniška križišča in železniški tunel med Heimbουργom in Verdenom severno od Hannoverja v trenutku, ko je neki vlak vozil skozi njega. Eno letalo se ni vrnilo.

Kairo, 22. avgusta. t. Reuter. Uradno poročilo angleškega vrhovnega poveljstva se glasi:

Naši bombniki so bombardirali Tobruk in pristanišče. Bombe so zadele petrolejske tanke za vojno mornarico kakor tudi druge pristaniške naprave. Pri Sidi El Tmini so naša letala poškodovala 3 italijanske bombnike, prvi je eksplodiral, drugi je izgorel, tretji je izgubil krila. Vsa naša letala so se vrnila. Druga skupina naših bombnikov je bombardirala nekatera mesta na libijskih obali. Južnoafriško letalstvo je v večjem obsegu bombardiralo nekatera kraje v italijanski Somaliji. V Mogadiscu je bil zadet pristaniški pomol ter neka skladišča, v Merki je bil en sovražen bombnik zadet na tleh. Tudi nekatere zgradbe so bile zadete.

Španski primas na smrt bolan

Madrid, 22. avgusta. AA. Reuter: Iz zadnjega zdravniškega bulletina se vidi, da je zdravstveno stanje obolelega španskega kardinala-primasa Thomasa Gomasa zelo nevarno. Kardinal ima raka. Potrpežljivost, s katero kardinal-primas prenaša bolezen, zbujajo občudovanje.

Kaj bo z Indokino

Trst, 22. avgusta. b. »Piccolo« poroča, da so se predstavniki francoske Indokine tajno sestali z delegati vlade v Cungkingu in na tem sestanku razpravljali o nadaljnjih transportih vojnega materiala na Kitajsko. Ta material se nahaja v Indokini in je namenjen za maršala Cangkajeska. Informacije so posneli italijanski listi iz tokijskega lista »Ashaki Simbun«.

London, 22. avgusta. t. V londonski spodnji in lordski zbornici sta odgovorila lord Halifax, odnosno v spodnjem domu državni podtajnik Butler na vprašanje, kakšna poročila ima vlada iz Siamu, »da vladi njegovega veličanstva ni znano, da bi bila Japonska poslala kakšne zahteve siamski vladi, toda razvoj položaja v Siamu zelo bistro zasleduje«.

Tokio, 22. avgusta. AA. Reuter: Zunanji minister Matsuoka je izjavil danes v nekem govoru, da mora Japonska nadaljevati s svojo politiko v južnih morjih navzlic težavam, ki bi se mogle pojaviti v teh predelih zaradi odpora zainteresiranih zahodnih veleil.

Vsi japonski poslanci poklicani na posvet v Tokio

Tokio, 22. avgusta. AA. Stefani. Uradno poročajo, da so japonski veleposlaniki v Washingtonu, Ankari, na Kitajskem, v Rio de Janeiru in Vichyju kakor tudi polnomočni ministri v Mehiki, Španiji, Kanadi, Iranu, južnoafriški uniji, Afganistanu, Peruju, na Madžarskem, v Argentini, na Finskem, v Romuniji, v Čileju, Kolumbiji, Venezueli, na Letonskem, v Egiptu, Panami in v Bolgariji poklicani, naj pridejo v Tokio s številnimi svojimi svetniki.

Spremembe v angleški vladi

Newyork, 22. avgusta. b. »Associated Press« poroča iz Londona, da poučeni angleški krogi izjavljajo, da bo po odgoditvi parlamenta v četrtek prišlo do cele vrste odstopov v angleški vladi. Glasom teh poročil pričakujejo ostavko Chamberlaina, lorda Halifaxa, ministra Morrisa in Duff Cooperja.

London, 22. avgusta. t. K govoricam o spremembah v angleški vladi poroča Reuterjev urad, da so takšne govorice naravne, kajti sedanjí predsednik vlade je na oblasti že 3 mesece in je dobil pregled čez ves položaj ter mu bo sedaj lažje, da si napravi pravilno sliko tudi glede sodelovanja te ali one osebnosti, ki bi mogla nadomestiti kakšnega člana v sedanji vladi. Chamberlain je bolehen in je prav lahko mogoče, da zaradi tega kmalu odide iz vlade. Ako bi se to zgodilo, bodo spremenjeni tudi nekateri drugi ministri. Toda Chamberlainovi prijatelji izjavljajo, da je trenutno zadržan in da ne misli oditi.

Anglija—Sovjeti

Moskva, 22. avgusta. t. Reuter: Angleški veleposlanik sir Eduard Cripps je bil danes sprejet pri komisarju za zunanjo trgovino Mikojanu. Razgovor je trajal 40 minut in ni bilo o njem objavljeno nobeno sporočilo.

Spomenica belgijske vlade

Curij, 22. avg. b. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Londona: Osem članov belgijskega parlamenta je objavilo v Londonu spomenico o stališču Belgije do vojne. Spomenico je podpisal ministrski predsednik Jasper ter drugi štirje belgijski ministri, ki so v Londonu. V spomenici izražajo ministri svoj sklep, da Belgija nadaljuje borbo ob strani zaveznikov. Podpisniki spomenice izjavljajo, da so trdno prepričani v končno zmago. Oni zagovarjajo organizacijo avtonomne belgijske vojsne sile ter sodelovanje vseh belgijskih trgovskih ladij in ostalega premoženja v nadaljevanju vojne. Tudi belgijski Kongo naj prevzame bolj delovno vlogo. Padlo pa je v oči, da belgijski kolonialni minister Vleeschauwer, ki se že cel mesec mudi v Londonu, spomenico ni podpisal. Bržkone ima on o belgijskem Kongu drugačno mnenje. Nekateri belgijski ministri so namreč mnenja, da bi bilo treba Kongo, ki je pod belgijsko upravo, nevtralizirati. »Manchester Guardian« pravi, da belgijski ministri, ki so v Londonu, med katerimi je tudi finančni minister Gutt, nameravajo doseči, da bi se belgijska vlada iz Francije preselila v London.

Trockijeve zadnje besede

Mexico, City, 22. avgusta. Reuter: Pred smrtjo imel Lev Trocky toliko moči, da je mogel izgovoriti še nekaj besed. Rekel je: »Sem žrtev političnega atentata. Umoril me je Stalin. Borite se dalje«.

Drobne novice

Bratislava, 22. avgusta. DNB: V bližini Bratislave se je dogodila večer železniška nesreča, v kateri je bilo ubitih 6 oseb. Nekd avtomobil se je zaletel v osebni vlak. V avtomobilu je bilo šest oseb, ki so se ubile, hudo pa je bila poškodovana tudi lokomotiva.

Bratislava, 22. avgusta. AA. DNB: Slovaški vojni minister general Čatloš je snoči odpotoval na povabilo nemškega vrhovnega poveljnika v Nemčijo, kjer bo pregledal nemške vojaške šole in bojišče na zahodu. Z generalom Čatlošem je odpotovala večja skupina slovaških častnikov.

Spor med Italijo in Grčijo bo v kratkem razjasnjen

Rim, 22. avgusta. b. Politični krogi zatrjujejo, da bodo odnosi med Grčijo in Italijo v kratkem razjasnjeni. Iz Aten prihajajo novice, da je imel predsednik grške vlade Metaxas dolg razgovor s italijanskim poslanikom v Atenah Graziem, nakar je bila izredna seja grške vlade.

Curij, 22. avgusta. b. Rimski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča: V zvezi z italijansko-grškimi odnosi se čuje iz dobro poučenih krogov, da Italija ni izročila Grčiji nobene note in ji tudi ni stavila nobenih predlogov. Prav tako ni bil doslej napravljen noben diplomatski korak v Atenah. Ni še znano, kako bodo rešili incident med Grčijo in Italijo. Splošno pa vlada prepričanje, da ga bo Italija rešila ugodno v svojo korist. Italijanski tisk je že označil pot, po kateri mora Grčija v bodoče iti.

Sovjetska vlada zanika pogačanja za trozvezo Sovjeti-Grčija-Turčija

Moskva, 22. avgusta. AA. (Tass). V tujih listih, v poročilih ameriške agencije »United Press«, v angleškem listu »Sunday Dispatch« in v finskiem listu »Uusi Suomic« so se zadnje dni pojavila poročila o vojaških pogajanjih, ki naj bi se začela ali celo že razvijala med Sovjetsko Rusijo, Turčijo in Grčijo za sklenitev zveze med temi tremi državami. Tass je pooblaščen izjaviti, da so ti glasovi docela neutemeljeni in popolnoma izmišljeni.

Takole
deluje

ULTRA-OLJE-NIVEA-

kratkovalovne (opake) povzročajo: sončne žarke zadržuje
dolgovalovne (porjavitel) povzročajo: sončne žarke pa propušta

Za boljšo gospodarsko bodočnost našega naroda

V kakšne poklice z našo mladino

Ljubljana, v avgustu 1940.

Te dni se bodo končale počitnice na naših srednjih šolah. Z koncem tega tedna se bodo odpirala šolska vrata, kajti vračala se bo že tista mladina, ki se za svoje delo v lanskem šolskem letu še nekoliko na dolgu. Naše prosvetne oblasti so letos celo obsežno vpoštevale izredne čase in razmere, v katerih živimo in tako je bilo posebno tistim, ki zaključujejo srednje šole, naklonjeno, da lahko svoje zaostanke v večji meri popravijo, kakor pa je to bilo morda do sedaj v navadi. Prav tako se bodo zopet začele odpirati naše ljudske in zlasti številne meščanske šole, ki so v nekem oziru postale že nekakšne naše »višje ljudske šole«. V vseh večjih krajih ali mestih je sedaj gotovo že tudi meščanska šola, ki naj nudi prvo stopnjo srednješolske in višje izobrazbe tudi tistim, ki so določeni za to, da bodo ostali doma po svojih obratih ali večjih kmetijah.

Toda nove razmere, ki bodo nastajale, bodo še v večji meri vplivale na vso našo vzgojo in na poklicno pripravo naše mladine. Ves svet se nekače stresa od novih dogodkih in velika igra je sedaj v teku za bodočnost Evrope in skoraj vsega sveta. Red, ki sedaj nastaja, se bo moral ustaliti za desetletja. Nove naloge in nove dolžnosti posameznikov pa se skušajo v novem redu postaviti čisto na nove temelje. Nove ureditve v Evropi pa bodo z veliko verjetnostjo posegle v življenje celih narodov ali občeštev. Evropske razmere si nadevajo nove obleke in čisto se že bere v listih, da se bo ravno evropsko gospodarstvo moralo popolnoma preurediti; v tem novem gospodarskem sožitju Evrope pa bo najbrž ravno srednjeevropskim narodom določena čisto posebna naloga. Zmerom bolj pogosto se bere, da bo Podonavje z Balkanom moralo najbrž postati veliko področje poljedelstva, ki bo samo nekako dopolnjevalo velika industrijska območja, ki se bodo razvila v drugih delih Evrope. Računati je tudi s tem, da se bo preoblikovanje Evrope vršilo po načrtu in da se bodo posamezni narodi morali hitro živeti v okvir in naloge teh načrtov.

Pretežna večina Slovenije je še kmetijska

Prehod našega gospodarstva v bolj intenzivno kmetijsko gospodarstvo ne bo prehud tam, kjer kmetijstvo našega človeka res tako redi, da lahko kmet s svojo družino dostojno in mirno živi na svojem posestvu. Toda v zadnjih dveh desetletjih — zlasti od tedaj, odkar se je začela pri nas širiti industrializacija — se je pokazalo, da imamo ravno v Sloveniji že veliko število takih kmetij, ki v novih razmerah naših kmečkih družin ne morejo več dostojno preživljati. V bližnji industrijski središča so navadno morali odhajati člani družin, da priskrbijo kot delavci v raznih podjetjih toliko, v kolikor je bilo kmečko posestvo premalo donosno. Tako vidimo, da je samo od kmetijstva pri nas živelo zmerom manj ljudi in da se je na našem podeželju, zlasti v bližnji industrijskih središč, uveljavljal nov tip kmečkega posestnika, ki je bil obenem tovarniški ali rudniški delavec.

Naša industrija se je razvijala v zadnjih desetletjih zlasti zaradi tega, ker je bil naš notranji trg zaščiten pred uvozom. Tega v novih razmerah najbrž ne bo mogoče več obdržati, razna industrijska podjetja se bodo morala nasloniti na nove naloge, kmečki delavci pa nikakor ne bo mogel več računati na dodatni dohodek v industriji ali rudarstvu.

Po statističnih podatkih iz leta 1931. v Sloveniji le šest okrajev ni bilo večinoma kmetijskih. Med temi pa sta bila samo dva, kjer je bilo v industriji in rudarstvu zaposlenih več ljudi, kakor pa v kmetijstvu. Ker se je industrializacija še pomnoževala v zadnjih 9 letih, se je to razmerje v teh šestih okrajih še zboljšalo v prid industriji. — V kmetijstvu prednjačijo štajerski okraji in Bela Krajina. Znatno lesno industrijo imajo okraji Gornji grad, Kočevje, Slovenj gradec, Litija, Logatec, Celje, Kamnik in Dravograd.

Ali bo kmetijstvo dovolj donosno

Že iz nekaterih gornjih navedb smo ugotovili, da naše kmetije ne morejo dovolj nuditi za oskrbo vseh članov kmečkih družin. Industrija se po napovedih o novem redu pri nas najbrž ne bo mogla več mnogo razvijati. Prav tako pa je tudi res, da je kmečko delo običajno mnogo manj plačano, torej manj donosno ko pa delo v industriji, obrti in trgovini. Naše šibko kmetijstvo bi nam torej lahko prineslo še to, da bi morali naši bodoči rodovi s precejšnjo bedo in izčrpanostjo gledati v bodočnost.

Tega dejstva, ki se mu najbrž ne bomo mogli izogniti, se moramo hudo zavedati. Sedaj določa in si izbira poklice tista mladina, ki bo pri nastajanju novih ureditev določala in bo tudi nosila vse posledice tega, kar se bo uvelodilo. Zato naj mladina nikar več ne računa na zaposlenost v industriji, mladina pa, ki sedaj končuje študije, naj nikar ne izbira poklicev, za katere po novih

dogodkih najbrž ne bo več dovolj mest za preskrbo z vsakdanjim kruhom.

Vsi poklici se bodo najbrž morali ravnati po tem, da bo pri nas največ dela v kmetijstvu in njemu sorodnih panogah. Ker bo kmetijstvo samo najbrž le slabo plačevalo ves trud, bo treba na tem polju doseči v vseh ozirih najvišjo stopnjo proizvodnje in donosnosti, da bo kmečko delo tako, da ne bo našega naroda obubožalo. Glavni poudarek bo najbrž v tem, toda naša mladina bo tako pridna in bo stremela naprej v toliki meri, da zanjo samo v tej panogi ne bo dovolj prostora. Ko je kmetu grozila liberalna doba, da ga pogoji, se je pri nas začel veliki val združništva, ki je rešil kmečke domove pred razpadom. Gotovo je, da bodo vse naše ustanove, zlasti pa kmetijske, znale to gospodarsko panogo tako modernizirati in dvigniti, da bo naša mladina pri raznih agrarnih in gozdarskih načrtih lahko našla nove zaposlitve.

Obrt in trgovina ne bosta propadli

Toda poleg kmečkega stanu imamo še obrtnike in trgovce, male industrije in podjetnike, ki bodo ostali med nami in ki jim nove oblike ne bodo mogle odvzeti vseh možnosti razvoja in zaslužka.

Ta podjetja seveda ne bodo potrebovala stroj-

nih in elektrotehničnih inženirjev in le malo kemikov s fakultete. Toda v novih razmerah se bosta ravno obrt in trgovina morala povzpeli na novo stopnjo. Naša obrt slovi po svoji solidnosti, prav tako pa se je lepo uveljavila trgovina. Mala industrija in mali podjetniki bodo morali še bolj specializirati svojo fino in ljubko domačo proizvodnjo, ker se bo kot taka lahko stalno uveljavljala na trgu.

Ker bo kmečki stan le težko podprl ves narodni dohodek v njegovih izgubi, ki bo morda nastala po uvedbi novega gospodarskega reda v Evropi, bodo seveda ravno obrt in trgovina ter domača industrija morali doprinesiti kritje pri primanjkljaju.

Ko se sedaj mladina odločuje v šole, na kmetih pa se jih mnogo odločuje za izbero te ali one obrti, se naj pač zaveda, da je treba danes na izbero poklica mnogo bolj pomisliti ko v prejšnjih časih. Živeti bomo morali v prvi vrsti od tistega, kar bomo lahko proizvajali in obdelovali na lastni zemlji. Zdrav nagon pa nam velja, da moramo samo naprej in da nas tok časa ne sme vreči nazaj v naših socialnih in kulturnih zadevah. Spoznati pač moramo, da se bomo morali znajti v poklicih, za katere bo dovolj dela doma, naša pridnost in izurjenost pa bo vsem našim izdelkom dodela tako visoko kvaliteto, da se bomo dostojno uveljavljali v vsej konkurenci.

V nedeljo 1. septembra bo izšla

velesejmska številka „SLOVENCA“

v zelo povečani nakladi!

Zaupajte nam oglase! — Pošljite nam oglase pravočasno, da jih bomo

lahko objavili v lepi izvedbi! — Tudi na dan začetka velesejma, to je

v soboto, dne 31. avgusta 1940, bo »Slovenec« izšel v povečani nakladi.

Naročite oglase tudi za to številko »Slovenca«. — Uspeh ne bo izostal!

Silne plohe in nalivi

Ljubljana, 22. avgusta.

Nihče ni mislil, da bomo po deževnem torku, ki je dokaj ohladil ozračje, dobili samo en dan brez dežja. Ker je bila torkova nevihta dokaj huda, je sleherni pričakoval, da bomo dobili vsaj teden dni lepega vremena. Kdor je seveda v sredo zvečer pogledal na barometer, je lahko ugotovil, da se nam obeta še obilo dežja in res se je v sredo ponoči okrog četrta na 11 začela prva ploha, ki je trajala skoraj celo uro. Polagoma se je spremenila v bolj pohleven dež in od 1.45 do 4 zjutraj ni niti deževalo. Okrog 4 zjutraj se je vili druga, še hujska ploha ter je lilo davi do 7. Pa tudi to še ni bilo dovolj; vse dopoldne se je še vlivalo iz nebeskih zatvornic, grmelo je in treskalo, tako da je bil sleherni moker, kdor se je le pokazal na cesto. Pomagali niso niti dežniki niti dežni plašči. Značilno je tudi, da smo imeli v Ljubljani izredno nizek zračni pritisk, namreč samo 745 mm. Dopoldanski nalivi so trajali čez opoldne in šele okrog pol 2 se je začelo proti severu in severozahodu nekoliko jasniti, vendar ne za dolgo. Še vse popoldne vise težki in kopasti oblaki na nebu, tako da je imela tudi šmarna gora precej časa kapo. Šmarna gora je bila tudi edini hrib, ki ga je bilo še mogoče skoraj celega videti iz Ljubljane.

Ploha v Ljubljani

Zaradi silnega jutranjega deževja so bile posebno reve mlekarice, ki so davi premočene do kože korajžno vozile v Ljubljano. Nekatere gospodinje pa so se jezile, ker nekaterih ni bilo; kdo bi jim to zameril. Še bolj je bil prizadet ljubljanski živilski trg, ki je sameval skoraj v popolni samoti. Sicer itak v četrtkih trg ni božna kako zaseden, danes pa tudi nihče ne bi ničesar prodal, saj kupcev ni bilo. Posebno slabo so jo odrezali prodajalci lubenic in dinj ob zrnjskem mostu. Kljub temu, da so pocenili lubenice na 3 din za kg in dinje na 4 din za kg, ni bilo kupčije toliko, kolikor jim je napravil dopoldanski vihar škode. Dvignil jim je namreč velik senčnik ali dežnik in jim ga vrغل v Ljubljano, kjer je nemudoma nasto-

pil pot proti Fužinam. Posebno senzacijo so imeli v Rožni dolini, kjer je prav tako lilo iz skafja. Pa je skromni potoček, ki priteka z Rožnika za Strelščem in se skuša proti Rožni dolini, napravil majhno revolucijo. V Rožni dolini se steka potoček pri cesti IX. v poseben kanal in nadaljuje svojo pot pod zemljo. Med cesto XIII in IX pa kanal napravlja hud ovinek. Na tem ovinku se je kanal najbrž malo zamašil in voda, ki je drla po kanalu, si je poiskala novo pot. Pritisk vode je odrinil veliki železni pokrov kanala na cesti in voda je s kupom udarila iz kanala in se razlila po cesti. Tekla je naprej in po posameznih odtočnih kanalih zopet našla pot v podzemlje. Tudi strela ni prizanesla nekaterim napravam in okrog pol 11 dopoldne je tresčilo v daljnovid, ki veže elektrarno Česen in naprave KDE. Strela je udarila v daljnovid v Savljah in je bil zaradi tega tok v Ljubljani ponekod za nekaj minut ukinjen. Prav zaradi tega je obstal tudi tramvajski promet na Celovski cesti za 3 minute.

Padle so silne množine dežja

Silno deževje je seveda povzročilo, da so vode silno hitro narastle. Smo pa dosegli tudi rekord glede padavin. Ploha, ki se je začela v sredo ponoči, je do 7 zjutraj dala za 19.1 mm padavin. Dva centimetra dežja ni malo, toda dopoldne je prineslo še drugačen rezultat. Od 7 zjutraj pa do konca deževja ob pol 2 so na meteoroloških postajah v Ljubljani namerili zopet novih 58 mm dežja. To pomeni, da je v nalivu, ki je trajal komaj dobrih 12 ur, padlo v Ljubljani nad 77 mm dežja. To količino si še najlažje zamislimo, če si predstavimo, da je ta dež zalegel za plast vode, ki bi bila visoka skoraj 8 cm. Prav tako znašajo današnje padavine skoraj eno dvajsetino vsega dežja, ki smo ga povprečno deležni skozi vse leto. Vse to se je v dobrih 12 urah zililo v korita potokov in rek in zato ni čudnega, če so vode tako hudo narasle. Deževalo je tudi hudo v škofjeloskih hribih, na Gorenjskem in Notranjskem. Posebno v škofjeloskih hribih se je hudo vlivalo in zaradi tega so posebno hitro narasli levi pritoki Ljublja-

nice, tako Gradaščica in Mali Graben. Tudi Horjulščica je naglo narasčala in se poplavlila nižino od Dobrove proti Horjulu. Rjava umazana voda je s travnikov pobirala pukošeno utavo, ki jo je tudi v Ljubljani nosila Ljubljanica.

Ljubljana močno narastla

Ljubljana sama je začela zelo hitro narasčati. Že torkovo deževje je poglajlo vodno stanje nad normalo. Sedaj pa so vsi pritoki pridrveli z ogromnimi količinami vode in je Ljubljana znatno narasla. V gornjem toku je Ljubljana pri Bevkah prestopila bregove in zalila travnike kakor tudi njive. Tam so vsi poljski pridelki, kakor krompir, fižol, repa, pesa in korenja pod vodo. V Črni vasi in pod Lipami pa Ljubljana še ni prestopila bregov. Med deževjem je Ljubljana pri Fužinah izredno hitro narasčala. Od 7 zjutraj pa do dveh popoldne je na novo narasla za 120 centimetrov. Niže od Fužin se je v parku že razlila čez bregove. Dopoldne pa je že poplavlila tako imenovane Sige in Gmajno pri Zaloju. Vzponedno z Ljubljano, ki se zlepa ni bo vpadla, če tudi ne bo dežja, saj bodo vode z Notranjskega pridrvele šele čez en dan, so narasle tudi druge reke.

Tudi Sava

Tako je Sava začela naglo narasčati. Je zelo rjava umazana, kar kaže, da je glavni dotok vode prišel iz škofjeloskih hribov. Okrog poldneva je Sava pri Česnovi elektrarni bila 175 cm nad normalo. Cesta, ki vodi iz Gmeljeva v Tacen, je bila na nekaterih mestih zalita. Hudourniki, ki so drveli s Šmarne gore so se vhlivali čez ceste in nanесли narasčala in je bila pri Čatežu zjutraj ob 7 180 cm nad normalo, ob 10 dopoldne pa že 205 cm nad normalo. Narasčanje Save pa seveda, hvala Bogu, še ne grozi s povodnjjo. L. Dolaje Lendave pa je prišlo kratko poročilo, da je Kobliški potok davi zaradi silnega naliva narasel za 258 cm nad normalo, se razlil čez breg, ve in napravil precej škode. Prav verjetno je, da bo takih neprijetnih poročil o hudourniškem divjanju in naraslih vodah prišlo še več.

Neurje nad kamniškim okrajem

Kamnik, 22. avgusta.

Spet se je razbesnela nevihta z blikom in silnim deževjem nad kamniškim okrajem. Ljudje so s strahom pričakovali, kaj bo. Nad Tuhinjsko dolino se je dopoldne utrgal oblak in voda je v pol ure napolnila strugo Nevljice, da je dospela višje do metra nad normalo. Nevljica je v Potoku pobrala dva mosta, dosegla v Nevljah novi betonski »mamutov« most in preplavila kamniško kopališče in teniško igrišče.

Tudi Bistrica je narasla poldrug meter nad normalo. Tako visoke vode še letos ni bilo v njeni strugi. Ob bregovih je pobrala mnogo lesa in travnikov, ki so jih potem v Kamniku lovili z dolgimi kavlji in vlekli na suho.

V Trzinu je Pista preplavila kolodvor in se razlila po travnikih. Povod v kamniškem okraju je mnogo škode po travnikih, ki še niso pokošeni, ker je voda nanosila pesek in blato.

Kamniške planine so močno zamašene. Najgloblje je segel sneg na Sedlu, ki je čisto belo. Na osrednjih kamniških planinah je gotovo zapadlo do 30 cm snega, ker sta Brana in Planjava popolnoma beli. Tudi Krvavec je že tretjič v letošnjem poletju dobil sneg, medtem ko ga na Veliki planini ni opaziti.

Savinja in njeni

pritoki poplavljačo

Celje, 22. avg.

Radi dvojnega močnega deževja je Savinja zelo narasla in na mnogih krajih v Savinjski dolini poplavlja travnike, njive in hmeljišča. Iz Zgornje Savinjske doline je prinesla precejšnjo množino lesa, ki plava proti jugu in ga na raznih krajih love. Posebno narasli so tudi Voglajna, Hudinja, Loznica, Sušnica in Poljska, ki so prestopili bregove. Če bo še deževalo, bo nevarnost večjih poplav.

V Savinjski dolini je vsako obiranje hmelja onemogočeno. Po hmeljskih nasadih stoji voda, ali pa je tako blato, da ni mogoče spustiti niti par obralk v hmeljišče. Razume se, da imajo hmeljarji že zaradi tega veliko izgubo. Zaradi deževja pa bo tudi hmelj začel še bolj rjaveti, kar bo za hmeljarje obetna škoda.

Mnogo škode bo napravilo deževje tudi na polju. Krompir, ki je kazal še dobro, bo začel gniti. Prav tako škoduje deževje stročnicam. Posebno škodo je napravilo deževje tudi v vinogradih, ki so letos še itak slabo kazali. Tako nam poročajo iz Galicije, Črešnjice in iz Dramljskega okoliša, da bodo letos pridelali malo grozdja. Tudi sadna letina v celjskem okraju slabo kaže. Ponekod je uničila boljše sadje toča, drugod mraz, tako, da bo letos zelo malo sadja, kar se pozna tudi na celjskem trgu.

Ob času poročila je Voglajna prestopila breg pri železniškem podvozu in zalila cesto. Naselje pri Skalni kleti je v vodi, tako cesta in tudi igrišče. Prehod je sploh nemogoč. Ljudje s te strani so morali daleč okrog Jožefovega hriba. Če bo voda še narasla, bo celjska okolica kmalu v vodi. Kake velike važnosti je regulacija Savinje, se vidi po ogromnih masah vode, ki se vale z blatom in lesom proti jugu. Če bi ne bila izvršena regulacija v takem obsegu, bi bilo Celje že v vodi.

Zvečer smo prejeli iz Celja še naslednje telefonično poročilo:

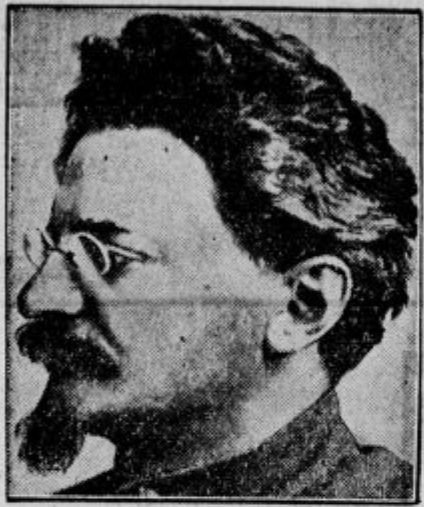
Savinja in njeni pritoki stalno narasčajo. Posebno so narasle Voglajna, Sušnica in Loznica. Voglajna je bila ob 5 popoldne 4 metre nad normalo. Posebno strašno je prizadela povodenj prebivalce Ostrožnega. Sušnica je prestopila bregove in poplavlja Ostrožno ter deloma tudi Lopato. Mnogo hiš je čisto v vodi, tako da ljudje ne morejo iz njih. Povodenj sega do Nove vasi. Dolgega polja in Spodnjega Lanovca. Garaža mestnega avtobusa je v vodi. Deloma sta popravljeni Stritarjeva in Kersnikova ulica. Pod vodo je tudi del Dečkove ceste, posebno okolica trgovine Jarh. Savinja stalno narasča. Sušnica je poplavlja tudi vojaško skladišče. Iz Lave nam poročajo, da vode stalno narasčajo. Bregove je prestopila in poplavlja njive in travnike Pesnica. V Škofji vasi je narasla Hudinja, ki trga bregove in odnaša zemljo. Tekstilna tovarna Majdič je morala prenehati z delom, ker je manjkalo le dva centimetra, da bi voda vdrila skozi tovarniška okna. Da se prepreči vdor vode v tovarno, so zajezili vrata. Voda je močno poškodovala tudi jez. Šmarjeta in Zgornjo Hudinjo sta oba potoka poplavlja. Iz St. Jurija pri Celju smo dobili poročilo, da se je tudi tam Voglajna razlila po poljih in travnikih. V St. Juriju v Savinjski dolini je prestopila bregove Konjščica. Potniki iz Trojan pripovedujejo, da so komaj prešli vodo, ki je na nekaterih mestih udrla čez cesto. Dolina ob Solti je odrezana od Celja. Avtobusa v Podsedro in Sv. Peter pod Svetimi gorami danes popoldne nista odpeljala iz Celja.

Nemški kancler Adolf Hitler je izročil maršalske palice dovetim novim maršalom. Na sliki vidimo kanclerja Hitlerja, na njegovi desnici stoji državni maršal Göring. Od leve proti desni stoje: maršali: Keitel, von Rundstedt, von Bock, Brauchitsch, Ritter von Leeb, List, von Kluge, von Witzleben in von Reichenau.

Leib Bronstein - Lav Davidovič Trocki

Kot žrtev atentata je umrl v Mehiki večni rovar, ekrajno nemiren duh, Zid Leib Bronstein, ali kakor se je pozneje preimenoval Lav Davidovič Trocki. Rodil se je l. 1879. v neki vasi blizu Nikolajeva v Ukrajini kot sin bogatega židovskega veleposelnika. V djaških letih je bil poln revolucionarne mi-

selnosti. Po končanih šolah je takoj stopil v politično življenje. Pridružil se je podzemeljskemu revolucionarnemu gibanju in je bil kmalu zaprt. Po dveh letih preiskovalnem zaporu je l. 1900 prvič zbežal s ponarejenimi dokumenti. Preko Galicije je prišel na Dunaj, odtod pa preko Zürich v Pariz, kjer se je zenoil s študentko Sedov.

Iz Pariza je stalno pošiljal v Rusijo netivo za politično revolucionarno gibanje. Ko je izbruhnil leta 1905. v Petrogradu velik novembarski štrajk, se je sredi nemirov zopet pokazal Bronstein-Trocki, kar mu je prineslo pregonstvo v Sibirijo oziroma do smrtne ječe. Toda ponovno se mu je posrečilo pobegniti. Nasekl se je na Dunaju, odkoder je vodil delo ruske socialne demokracije. Ob začetku svetovne vojne ga je zaneslo v Pariz, toda že čez dve leti so ga Francozi napodili. Tudi v Švici in Španiji ni mogel dolgo vzdržati, zato jo je nazadnje popihal v Zedinjene države.

Po ruskem porazu v svetovni vojni ga kaj kmalu zasledilo v Rusiji. Skupno z Leninom je vrjel vlado državljanske revolucije in osnoval z njim boljševiško vlado. Kot komisar za zunanje zadeve je najprej objavil vse tajne dogovore carske Rusije, nato pa je začel pogajanja za mir s centralnimi silami, a v upanju, da bo izbruhnila revolucija v Nemčiji, je mirovna pogajanja zavlačeval. Po sledenji nemški ofenzivi, ki je izrgala boljševiškim oblastem Litvo in Estonko, je sovjetska vlada sklenila mir z Nemčijo v Brest-Litovsku 8. marca 1918.

Kot vodja tistega krila boljševiške stranke, ki ni bilo zadovoljno z »novo« Leninovo politiko, je bil l. 1928 skupno s Kamenjevom, Zinovjevom, Pjatakovicem in Sokolnikom strmojavljen. Izključili so ga tudi iz stranke in poslali v pregonstvo nekam na mejo med Turkestanom in Kitajsko. Od tam je bil kmalu pregonen v Turčijo, ki pa ga tudi ni marala. Prosil je v raznih evropskih državah, naj mu dovolijo bivanje, pa so se ga povsod hitro otreli. Nihče ni hotel otroka revolucije, ki ga je mati revolucija sama požrla. Njekjer se ni držal danij izgub, zato so ga zopet in zopet izganjali. Poslednja leta je živel v Mehiki. Od človeka, ki je povzročil toliko prelivanja krvi, je usoda nazadnje zahtevala tudi svoj delež: padel je pod maščevalnimi udarci komunistov.

še nimajo več kot 14 let. Prijavo bodo dobili učenci proti odškodnini v šoli. Otroci vojnih invalidov so po § 129. uredbi o vojnih invalidih oproščeni taks, če prinesejo tozadevna potrdila. Učenci iz tujih šolskih okolij bodo sprejeti le v primeru zadostnega prostora in bodo vložili kolikove prošnje z izjavo pristojne občine glede prispevka za vzdrževanje. Vsa ostala podrobna navodila glede vpisa in začetka pouka so razvidna na šolski oglasni deski. — Ravnateljstvo.

Cerkev na Iberskem polotoku

Žrtve boljševiškega preganjanja v Španiji

Sedaj so že sestavljeni uradni statistični podatki o žrtvah, ki jih je zahtevalo boljševiško preganjanje cerkve v španski državljanski vojni od članov tamonjskih redov in kongregacij. Zaradi katoliške vere so rdeči umorili skupno 2514 redovnikov. Največ žrtv imela kongregacija sinov sv. Srca Marijinega, namreč 269. Frančiškanski mučencev so našli 216, auguštincev 205, dominikancev 178, solskih bratov 161, jezuitov 119, salezijancev 109, kapucinov 95, bosonogih karmelitov 93, benediktincev 47, pasionistov 35, erdemkoristov 20, trapistov 18, kartuzijancev 5 itd. Samo en red je v celi Španiji, ki ni imel nobene žrtve za časa državljanske vojne: kongregacija zakramentalcev, ki ima samo en samostan, in sicer v Tolosu. V številu 2514 uradno ugotovljenih vereških mučencev pride poleg naštetih, ki so jih enostavno postrelili, še več etotnih redovnikov, ki so umrli po ječah naravne smrti vsled preostalih duševnih in telesnih muk, ki so jih morali prenesti; končno veljavno skupno število pa še sploh ni ugotovljeno. Poleg navedenih dokumentaristično ugotovljenih števil o izgubah pogrešajo še n. pr. samo jezuiti 69 in solski bratje 25 članov.

To so podatki le za moške redove in kongregacije, manjka še uradna ugotovitev pomorjenih civilnih duhovnikov, tako da bo končno število žrtv boljševiškega divjanja zelo visoko. Pravi povzročil-

Navadna pošiljka je najvarnejša

Največji nebrusen dijamant na svetu je bil poslan kot poštna pošiljka iz Ria de Janeira v New York. Prišel je med drugimi pošiljkami kot priporočena pošiljka. Poštnina je stala vsega 70 centov. Nihče ni vedel, da je v tem zavoju kaj posebnega. Nekaj nenavadnega pa je le moralo biti v njem, ker so se okrog njega zbrali: pošiljatelj, oseba, kateri je bila pošiljka namenjena, dva brazilska detektiva, poštni komisar in vseh vrst častniki.

Ko so zavoj odmotali, so videli reporterji, da jih niso poklicali kar tako, naj prisotujejo odpiranju tega zavoja. V navadni priporočeni pošiljki se je nahajal največji nebrusen dijamant na svetu, slovit Vargosov dijamant.

Častniki so se začudili in zgrozili nad lahko miselnostjo pošiljatelja, ki je na tako nepremišljen in ekrajno drzen način poslal dijamant neprecenljive vrednosti. Harry Winet, na njega je bila namreč

Slovenska Bistrica

Ob priliki žegnanjske nedelje po večernicah dne 23. t. m. se uprizorilo v Slomskem domu veseloligra s petjem. Prva uprizoritev pa bo v soboto zvečer.

Prevalje

Prostovoljna gasilska četa iz Prevalj je pridelila dne 15. avgusta običajno letno tombolo. Izredno lep poletni dan je privabil na tombolo, na kateri je bilo nad 300 večjih in manjših praktičnih dobitkov, veliko število obiskovalcev, ki so bili s tombolo v splošnem zadovoljni. Gasilska četa, ki je na tej priležitvi dosegla znaten čist dobiček, si bo lahko nakupila s tem denarjem potreben gasilski material. Tem potom se društvo najtopleje zahvaljuje vsem obiskovalcem priležitve, v prvi vrsti pa raznim ustanovam in osebam, ki so blagovolile podariti za tombolo razne dobitke v denarju ali v naravi ter s tem pripomogle k lepemu finančnemu izidu tombole. — Odbor.

Sinovi letalcev tudi letalci

V Italiji vzgajajo sinove letalcev v posebnih zavodih, ki vcepljajo gojencem posebno ljubezen in veselje do letalstva. Na ta način bodo sčasoma nastale cele letalske generacije. Za tako vzgojo obtojata v Italiji dva zavoda: eden je v Loretu pri Trstu, drugi pa v Gorici. V te zavode sprejemajo sirote, ki so zgubile svoje očete, kakor tudi otroke še živih staršev. Pri raznih slovesnostih nosijo tudi ti mladi fantje uniforme. Oni nadaljujejo tradicijo svojih očetov. Pred kakimi devetimi leti je ustanovil duce v Gorici zavod Umberto Maddalena. Tu skrbje za telesno, športno, duhovno, moralno in versko vzgojo učencev. Tudi rokodelstva se uče. Drug tak zavod, »Institut Baracca« se nahaja v Loretu. Sola je pod ducejevim pokroviteljstvom, upravnno pa spada pod letalsko ministrstvo v Rimu. Tu ne sprejemajo samo sinov letalcev, ampak tudi hčerke, ki ostanejo v zavodu do izpolnjenega leta. Dečki ostanejo tu samo od četrtega do desetega leta, nato pa gredo v Gonco.

V Gorici imajo poleg umske tudi vojaško vzgojo. S sedemnajstim letom že lahko oblečejo letalsko uniformo. Po končani vzgoji v zavodu Maddalena je navada, da gredo vsi, ki so živeli v tem zavodu v posebnem letalskem okoliščini in so bili vzgajani za to »svoje orožje«, v letalsko šolo ali v letalsko akademijo v Caserto. Približno pet šestin vseh gojencev navadno stopi v letalski poklic. V Gorici je zaupana vzgoja oficirjem, v Loretu, kjer ostanejo fantje samo do desetega leta, pa posebnim sestram.

telji slabih socialnih razmer in največji kapitalisti pa so skoro vsi ostali. Rešili so se tako, da so pravočasno potegnili z rdečimi, ali pa so zbežali.

Cerkev in država v Novi Portugalski

Pred kratkim je bila izvršena ratifikacija konkordata med Sveto stolico in Portugalsko. S prvim avgustom letošnjega leta so stopili v veljavo novi državni zakoni, ki jih je izdala država za izvedbo tega konkordata. V prvi vrsti je treba omeniti določbe, ki urejajo veljavnost v cerkveni obliki sklenjenega zakona. Na podoben način kakor Italija, se je tudi Portugalska odpovedala obvezni obliki civilnega zakona in je v polni meri priznala veljavnost cerkvenega zakona tudi za državno-pravno območje. Drugi zakon ureja vprašanje cerkvene imovine. Država se zavezuje vrniti katoliški cerkvi vso imovino, ki ji je bila odvzeta leta 1910 ob izbruhu portugalske revolucije, ki je bila začetek framsonske republike. Objezestranski sporazum je dosežen o oni imovini, ki je sicer cerkvena last, pa služi javnim namenom ali spada med narodne stavbneke umetnine. Državna upravna komisija za cerkveno imovino je odpravljena.

Od strani cerkvenih oblasti je izdal tudi kardinal-patriarh lisabonski potrebne odredbe za izpeljavo konkordata, zlasti v pogledu sklepanja zakona.

pošiljka naslovljena, pa jih je kmalu poučil, da je ta način pošiljanja dragocenoosti še najvarnejši. Če bi v večjem slogu poskrbeli za varnost diamanta, če bi ga poslali po posebnih kurirjih ali v oklopnem avtomobilu, bi s tem prilegnili pozornost gangsterjev. Pripetilo se je že, da tudi oklopni avto v spremstvu obojeznih ljudi ni mogel preprečiti ropa. Nikomur pa ne bo padlo v glavo, da bi iskal kake dragocenoosti med tisoči in tisoči drobnih pošiljk. Res je, da bi se mogel dijamant potopiti skupno z ladjo, na kateri se je vozil, toda to bi se lahko pripetilo tudi takrat, če bi ga spremljala cela četa vojakov. Pošne pošiljke pa se nikdar ne zamečejo ali zgube, zlasti ne, če so priporočene.

Stekleni hladilniki

Steklenica dobrega vina ni nikdar odveč, zlasti ne v prijetni družbi. Vendar ni dovolj, nuditi le dobro vino, tudi steklenice, v katerih ga postavimo na mizo in iz katerih ga pijemo, morajo biti okusne. Tudi hladilnik za hlajenje vina mora biti lep po obliki in praktičen za rabo. Steklo in kovina nista bila nikdar najboljša »prijatelja«. Poročajo, da so v neki steklarni zlili stekleni hladilnik. Ta hladilnik je letos prvič razstavljen na velesejmu v Leipzigu. Računajo, da bo našel ta hladilnik povsod mnogo prijateljev že zaradi lepe oblike. Odslej gospodinjne ne bodo več skrivale hladilnikov pod mizo, ampak ga bo lahko vsaka z vinom in ledom mirno postavila kot okras na mizo.

Krokodilje meso v konzervah

V notranjosti Belgijskega Konga je francoski tovarnar Boudon postavil pri vasi Upoto veliko tovarno za izdelovanje konzerv iz krokodiljega mesa. Do postavitve te tovarne so ga privedle posebne okoliščine.

Gospod Boudon je imel težko mladost. Prvi denar za vsakdanji kruh si je prislužil s prodajanjem tobaka. Pozneje je potoval v Belgijski Kongu. Nastanil se je v mestu Leopoldville. Pečal se je s prodajo in zamenjavo ponošene moške in ženske obleke. Polagoma je prepoznal celo veliko pokrajino, v kateri je živel. Pri tem je večkrat opazil, kako slastno uživajo domačini krokodilje meso. Tudi on je tvegal ta poskus in glej, prišlo mu je. Pri domačih plemenih je dobil tudi tajne recepte, kako je treba krokodilje meso pripraviti, da je okusno. Po povratku v Leopoldville je stalno premišljeval, kako bi organiziral prodajo krokodiljega mesa. V glavo mu je padla misel na konzerve. Začel je s prvimi poskusi. Med staro šaro v svoji trgovini je našel celo priprave za izdelavo konzervnih skatlic.

Dalje ni več težko šlo. Za trgovino podjeten Francoz se je podal z raznimi pripravami v kraje,

Nemški vojaki na Nizozemskem jedo sladoled.

kjer se nahaja največ krokodilov, v tako imenovano »močvirja duhov«, ki so v Kongu znana po nevarnih krokodilih. S pomočjo domačih Bantu črncev je začel izdelovati prve konzerve. Meso je dobil zastonj, saj so krokodili najosvraženejši in najbolj prezirani nasprotniki domačinov, ki radi brez plačila pomagajo pri uničevanju teh mrzlokrvcev.

Gospod Boudon je lahko kmalu prestezel svojim odjemalcem s trojno vrsto krokodiljih konzerv: krokodilje meso v olju, krokodilja pečenka in krokodilji golaž. Konzerve so bile tako okusne, da so si kmalu utrle pot iz pragozdov Konga v najuglednejše ameriške restavracije. Srečni Francoz je kmaj dobajal številna naročila.

Danes predela njegova tovarna več ducatov krokodilov dnevno. Najnevarnejše krokodile love s posebnimi velikanskimi pastmi. Med njimi se najdejo včasih krokodili pošastne velikosti. Merijo do devet metrov. Njihova koža pomeni veliko premoženje, meso je v Ameriki vedno priljubljenejše, blagajne gospoda Boudona pa so vedno večje.

Z dvajsetimi leti mati petih otrok

Zakonski par Di Biase je stopil v zakonsko zvezo 28. novembra leta 1935. Zenin je imel dvajset, nevesta pa 15 let. Letos imata že pet otrok. V prvih treh letih sta prišla na svet dve dvojčki in en deček. Letos je rodila žena zopet dvojčke, ki so ju krstili na imeni Italo in Vittorio. Ta mladi par je res dosegel rekord.

Angleži že tudi pobirajo ograje za pridobivanje železa. Nemci pravijo, da jim tudi to ne bo več pomagalo.

Pisma starih Rimljanov

V Pompejih so na zidovih med drugimi slikami našli tudi sliko mlade deklice. V levi roki drži tablico za pisanje, z desnico pa je naslonjena na komolec, k ustom pa pritiska pisalo, kakor da bi bila globoko zamišljena in bi premišljevala, ali naj zaupa svoje skrivnosti smrekovi ploščici ali pa ne.

Na sliki torej vidimo deklico iz Pompejev, kako se pripravlja za pisanje pisma. Pustimo jo, naj premišlja sama, ali ga bo sploh pisala in kaj bo napisala. Nas balj zanima pisalo, ki ga drži ta pompejska deklica v rokah.

Tablica za pisanje je sestavljena iz dveh z voskom prevlečenih lesenih desčic. Besede je mogoče na tablico napisati tako, da s kovinskim pisalom vrezajo, oziroma vrtajo črke v vosk. Tablici sta povezani kakor platnice pri knjigi. Ko obe tablici popišeta, ju zapreš in zapečatiš. Na notranji strani tablic so majhni robovi, da se ne bi pokvarila pisava v vosku takrat, kadar tablici zapreš in zapečatiš. Da se pismo ne bi odpiralo in da bi ga ne prebralo nepoklicano oko, sta vdeleni v pločji majhni luknjici, skozi kateri potegnesh vrstico, jo zavežeš in zapečatiš. Pečat udariš v vosk s prstom. Na prstanu je vrezano ime odposiljateljevo. Nato je treba pismo skrbno zaviti, da se ne bi pri kakem udarcu ali padcu pokvarilo, oziroma uničilo. Na pečatih so bili tudi različni okraski. Imeli so vgrajirane glave slavnih prednikov, cesarski pečati pa glavo Avgusta.

Ko je naslovnik pisma dobil, ga je odmotal in prečital. Če je hotel nanj odgovoriti, je zrvnal vosk s posebno brisalico in na isto ploščo napisal odgovor. Brisalica in pisalka sta bili na eni in isti kovinski palici. En konec je bil koničast — ta je služil za pisanje. Drug konec je bil ploščat, z njim si lahko popisan vosk zopet izravnal.

Poleg drugih za pisanje so poznali stari Rimljani tudi drug način pisanja. V Pompejih so odkopali hišo, last nekega M. Lucertija. V njej so našli z voskom prevlečene lesene ploščice, pa tudi dve spojeni ploščici za črnilo. V eni je bilo črnilo, v drugi pa rdečilo, ki so ga že tudi takrat poznali. S tem črnilom so pisali na papirus. Našli so celo kosček papirja z izpisanim naslovom Lucertija: Marcus Lucertius, Marsov svečenik in sodnik v Pompejih.

Nemški zemljevid k spremembam v Romuniji

